

*Инж. Здравчо ТОДОРОВ – носител на отличието
„За цялостен лесовъдски принос“ за 2023 година*

Всяка трудност ти дава съвет какво да правиш в бъдеще

Инж. Здравчо Тодоров е роден на 11.03.1963 г. в с. Рашка Гращица, Кюстендилска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1991 година.

Трудовият му път започва като началник-участък в Държавно лесничество – Невестино. Една година по-късно става експерт „Лов и риболов“ в РДГ – Кюстендил. От 2002 г. е зам.-началник на Регионалното управление на горите в Кюстендил, а от 2011 г. – директор на Регионалната дирекция по горите – Кюстендил.

В лесовъдската професия е вече 32 години.

През 2023 г. е награден със „Златна значка“ на Изпълнителната агенция по горите за продължителна работа в горския сектор, образцово изпълнение на служебните си задължения и висок професионализъм.

Както става често в нашата журналистическа практика, преди да се запознаем с хората от различните кътчета на горската ни родина, първа те прегръща природата им. Е, няма такава нежна и прегръщаща като в Кюстендилско особено в началото на лятото и не само заради черешовата му слава. Да, оригинални посвоему са кътчета, оформени от величието на планините Осоговска и Милевска, Рила, Руй, Витоша, Люлин, поречията на Струма и Ерма с притоците им и великолепените гори на територията на Регионалната дирекция по горите – Кюстендил, която е разположена в две области и на своята горска територия от 251 680 ха обединява 8 държавни горски и 2 държавни ловни стопанства и Природния парк „Рилски манастир“. Но точно тази отделна оригиналност на осоговските или рилските стопан-

ства дава на природната картина толкова завършеност и красота. А трябва да прочетеш и страниците от нашата горска история, за да научиш, че в началото на ХХ век по интензивност на ерозионните процеси и по мащабите на извършената работа по тяхното овладяване районът на Регионалната дирекция е един от водещите в България.

Разнообразието и разновъзрастността на горите в РДГ – Кюстендил, не само впечатляват окоото, но – по-близо до нашата тема и до срещата с един достоен представител на колегията – „разчупват“ мисълта на лесовъда в стопанисването и запазването им, за да могат те да бъдат предадени здрави, опазени, красиви и с богат запас на следващите поколения. Да се знае, че лесовъдите от ХХI век са достойни наследници на своите предшественици.

Какви са днес горите на РДГ – Кюстендил?

Залесената площ на РДГ – Кюстендил, е 223 710 ха (88.89 % от горските територии) и от тях широколистните са 133 393 ха (60 %) и 90 317 ха – иглолистни (40 %). Почти поравно са букът, който заема 48 602 ха, или 36 %, и дъбът – 46 742 ха, или 35 %, допълвани от цера и габъра. Белият бор, който е с най-голямо участие по площ в иглолистните гори, е 45 569 ха, или 50 %, а черноборовите насаждения са 30 196 ха, или 33 %. Горите са със средна възраст 50 г., със среден бонитет 3.5 и общ запас от 43 685 074 куб. метра. По видове собственост горската територия на Дирекцията е предимно държавна. Най-голямото по площ е ДГС – Кюстендил. А един от дългогодишните служители и ръководители на регионалната горска служба е инж. Здравчо Тодоров, който тази година по вре-

ме на Седмицата на гората бе удостоен с високото отличие „За цялостен лесовъдски принос“.

32 години е голям лесовъдски стаж, а когато той е почти в една горска институция, чийто ръководител неотклонно провежда политика, целяща запазване на природата, той още повече буди уважение. Тези думи са само началото на разказа ни за инж. Здравчо Тодоров – директор на РДГ – Кюстендил, от 2011 г., който постъпва в Дирекцията през 1992 година. А продължението, което очакваме от самия инж. Тодоров, не че го затруднява, а по-скоро удивлява – как да подредиш в разказ един дълъг професионален живот независимо от това, че той е оценен високо от колегията?

Здравчо Тодоров израства и до VIII клас учи в с. Кадровица, разположено по източните склонове на Осоговската планина, което е с интересна история на района, датираща още от античността. В детството му това е многолюдно, пълнокръвно село с деца и училища, а сега наброяващо едва двадесетина жители. Ученолюбив, Здравчо продължава образованието си в Механотехникума в гр. Станке Димитров, днес Дупница. Родителите му и той си имат мечти за висше образование, различни са те, но се спира на лесотехническото. Баща му е запален ловец, увлича сина си по лова и какво по-подходящо за тази цел освен да учи във Висшия лесотехнически институт? Изкарва 6 месеца специализация в Ловно стопанство „Искър“, тогава към УБО. Първата работа на дипломирания инженер-лесовъд Тодоров е началник-участък в Горско стопанство – Невестино. Тук установява, че наученото в Института не е това, което практиката предлага. И до ден днешен инж. Тодоров се чуди защо съществува този разрыв между двете. Но и помни имената на по-възрастните колеги, които смята за своите практически учители – лесовъдите Нина Димитрова, Ангел Златков, Стоян Стоянов, Марина Велинова и най-много Райчо Стоилков, който е главен инженер на Стопанството.

Много залесявания има тогава в ГС – Невестино, и началник-участъкът е главна фигура на терена. Спомня си и притесненията като млад специалист, но сега го

изпълват гордост и радост от пре-красните гори, в чието създаване или маркиране участва. Изпитал го е от собствен опит и затова днес казва на всеки млад колега: „Преди да маркираш насаждението, трябва да го обиколиш „наживо“, с гледането в компютъра не става“. И пак си припомня „помощника“ в живите си обиколки – мотор с кош.

През 1993 г. става експерт по лова и риболова в РДГ – Кюстендил. Това са годините на ентусиазъм и много трудности. Но и на уроци, от които извежда житейското си верую: „Всяка трудност ти дава съвет какво да правиш“.

През 2002 г. е назначен за

зам.-директор на Регионалното управление на горите в Кюстендил, през 2011 г. става директор на Регионалната дирекция по горите, една от най-добрите в системата.

В контролната си дейност РДГ – Кюстендил, благодарение на положените усилия може да се похвали с това, че на територията ѝ няма концентрация на нарушенията. Основната тактика, довела до тази констатация, е да „вървиш преди вятъра“, т.е. превенцията, която започва в повечето случаи още в сечището. „Ние като контролен орган – споделя инж. Тодоров – сме и наказващ орган, не можем да правим добрини, но можем и даже

▲
130-годишни секвои, залесени от кюстендилския лесничей Йордан Митрев в м. Ючбунар над Кюстендил, и насаждение от вида, създадено от лесовъди преди 70 г.

40-годишна култура от черен бор в ДЛС „Осогово“ с добре изведени лесовъдски мероприятия

трябва да разберем откъде тръгват проблемите. Когато усетя, че нещата могат да излязат извън контрол, се срещам с фирмите, които добиват дървесина, за да разбере къде се корени проблемът. Компромиси не правя“.

Как успява? С политическата си необвързаност най-вече и с това, че в душата си винаги остава „чист лесовъд“. При всяко „зарибяване“ от страна на властта е твърд и категоричен, че е специалист лесовъд, а не политик. И дава мнение само по чисто професионални въпроси. Разбира се, че в този твърде политизиран свят и на ръководна позиция отнася много проверки, доноси и се отдава на работата толкова много, че не мисли за здравето си. И на учудването ни как така никога не успява „да закачи“ инж. Тодоров за своята партия, отговаря: „Аз работя по друга рецепта, в която главната съставка е професионализъм“.

За съжаление, повечето нарушения стават в частните гори. За популяризиране на дейността си

по контрола и опазването на горските територии и спазването на изискванията на Закона за горите РДГ – Кюстендил, инициира издаването на серия брошури. В тях са представени правилата в съответните дейности, практическите стъпки, които гражданите трябва да направят при управлението, и препоръчителни действия в 6 направления. Инициативността на инж. Тодоров довежда и до издаването на „Сборник на най-често срещаните нарушения“, който да е в помощ на горските инспектори. Недостатъчно добре нормативно регламентираната практика за ползване в т. нар. гори в земеделските земи го предизвиква да издаде „Удостоверение за ползване“. Този формуляр спомага за практическия контрол при ползването в имоти извън горския фонд по Закона за опазване на селскостопанското имущество.

С удовлетворение инж. Здравчо Тодоров отбелязва успеха на Регионалната дирекция през последните години в борбата с върховия корояд по белоборовите култури, в коя-

то е впрегната и научната мисъл, а резултатът идва от добре изведените санитарни сечи и изнасяне на дървесината от сечищата.

Работата с деца в приобщаването им към познанията за гората и лесовъдската професия е неизменен приоритет на Дирекцията, в която двама служители са обучени за горски педагози.

Според разбирането на инж. Тодоров България е жив музей на природата и именно лесовъдите, всеки в своя регион, трябва да използват всяка природна даденост за приобщаване на обществеността, туристите, децата към опознаването ѝ. В Регионалната дирекция по горите в Кюстендил се тачи и горската история на този регион. Красив е лесопаркът над града – „Хисарлъка“, и още преди години тук от кюстендилската лесовъдска колегия е поставен бюст-паметникът на създателя му Йордан Митрев. Това е мястото, на което колегията почита своите корени, записани със златни букви в историята на горската служба на България.

Паметникът на създателя на лесопарк „Хисарлъка“ Йордан Митрев

▲ Паметна плоча, поставена от РДГ – Кюстендил, в м. Ючбунар през 2006 г.

Удивителна е Природната забележителност „Група секвой – Ючбунар“, обявена през 1989 г., в която са запазени трите секвой, залесени от Митрев преди 130 г., а след това лесовъдите залесяват още фиданки от вида, които днес са 70-годишни дървета.

В м. Ючбунар намираме и паметната плоча, поставена от РДГ – Кюстендил, през 2006 г., увековечаваща делото на Йордан Митрев. А инж. Тодоров сподели, че се е договорил с Община Кюстендил, за издаването на книга-албум за този колоритен и с голям принос към горското дело лесовъд. Планират и да бъде сложено табло, разказващо за историята на създаването на лесопарк „Хисарлъка“.

Спираме и в 40-годишно насаждение от черен бор, едно от първите в кариерата на инж. Здравчо Тодоров, в което са изведени отледни сечи и предстои следващото лесовъдско мероприятие. „Преди ДЛС „Осогово“ да пристъпи към него, – обяснява инж. Тодоров – ще бъде проведено обществено обсъж-

дане“. Той като ръководител на регионалната горска структура следи общественото настроение спрямо дейността на лесовъдите и е убеден, че колкото и трудно да е, обществеността трябва да бъде осведомявана постоянно.

Една от основните задачи, които си поставя инж. Тодоров, е да възпитава в най-добрите лесовъдски традиции младите кадри. Вижда коренната разлика между поколенията, но винаги обяснява, че професията на лесовъда не се основава на краткотраен резултат и винаги отговорността за бъдещето на гората трябва да е в основата ѝ.

Инж. Здравчо Тодоров, макар да е започнал трудовия си път в края на XX век, е лесовъд на XXI век. Той намира, че мисията и призванието на лесовъда от новия век са все същите, но практическата дейност е съвсем различна. Лесовъдът на новия век не може да разчита на онзи непоклатим авторитет, който е имал в миналото. Лесовъдът на новия век работи в електронизирана и монетаризирана, а най-вече – в политизирана до крайност среда. Лесовъдът на новия век трябва да се бори за... лесовъдството.

Затова „рецептата на инж. Тодоров“ за вярност към професионализма е правилна.

Екип на сп. „Гора“